DECISIO
S. ROTÆ ROMANÆ
Coram R. P. D.
GHISILERIO
IN CAVSA
Romana Caſalis Aguzzani.
Mercurij 27. Aprilis 1644.

ROMAE, Ex Typographia Reu.Cam.Apoſt. MDCXLV.
SVPERIORVM PERMISSV.

Prætendentibus Marchione Antonio Franciſco, Bernardo, & Ioanne Dominico de Maximis filijs Cleriæ natæ ex Victoria, & Aſcanio Rebibba, defuncto Carolo Franciſco Rebibba (qui hæredem inſtituit Alexandram de Blanchis, à qua cauſam habent Patres S. Silueſtri legatarij, & litis conſortes) fuiſſe purificatum fideicommiſſum conſtitutũ à Franciſco Salamonio Auo ſupradictæ Victoriæ, mouerunt Iudicium ſuper immiſſione in poſſeſſionem Caſalis Aguzzani contra dictam Alexandram eiuſdem Caroli hæredem, & coram R.P.D. meo Carrillo, tunc Rotæ Auditore Præſide Vallisoletano electo, obtinuerunt ſententiam ſuper immiſſione in poſſeſſionem; & Signatura Iuſtitiæ cauſam appellationis commiſit, cum clauſula, ſine præiudicio legitimæ executionis R.P.D. meo Royas, coram quo dicta ſententia fuit reuocata ad fauorem dd. legatariorum, & conceſſa reintegratio Lucretiæ Pagliæ hæredi d. Alexandræ defunctæ. Commiſſa mihi in tertia inſtantia cauſa appellationis, DD. confirmando primam ſententiam, iterum cenſuerunt, ad fauorem ſupradictorum de Maximis eſſe reſoluendum.

Ratio reſolutionis fuit, quia ex deductis in deciſionibus, tam coram Reuerendiſs. Vrgellen. ſub diebus 29. Martij, & 28. Maij 1632. 10. Martij 1634. quam ſucceſſiue coram R.P.D. meo Carrillo ſub diebus 1. Decembris 1634. 1. Februarij, 13. Iunij, & 18. eiuſdem 1635. & in ſecunda inſtantia coram R. P. D. Royas, ſub diebus 27. Iunij 1640. 16. Decembris 1641. & 4. Febr. 1643. fuit reſolutum conſtare de fideicommiſſo di q. Franciſci de Salamonibus purificato ad fauorem Cleriæ matris, & dictorũ DD. de Maximis eius filiorũ; de deſcendentia dictæ Cleriæ à fideicommittente; de deſcendentia dictorum de Maximis, & identitate Caſalis; Vnde ad vnum tantum reducebatur difficultas; nunquid d. Caſale Aguzzani in diuiſione inter Iſiſilem, Victoriam matrem Cleriæ, & Virginiam fideicommittentem neptes, ac proneptes reſpectiuè ex Cleria ſeniore eius filia prędefuncta, fuerit liberè aſſignatum prædictæ Victorię, ac per eam liberè pariter titulo dotis traditum Aſcanio Rebibbæ eius viro, eaq. ratione ab huiuſmodi fideicommiſſo Aui materni exemptum, *iuxta text. in l. mulier* §. *cum proponeretur ff. ad Senat. Conſ. Treb. & in Auth. res quæ. C. comm. de leg.* cuius quidem difficultatis ſolutionem cenſuerunt DD. colligi poſſe, conſiderata poteſtate, & voluntate dd. Iſiſilis, Victoriæ, & Virginiæ.

Nam quo ad poteſtatem, certum eſt, quod dictæ mulieres non poterant diſponere de Caſali prædicto contra expreſſam Teſtatoris prohibitio-

 nem,

pem, quæ legitur in Teſtamento ab eo condito ſub die 17. Septembris 1545. in quo voluit, vt bona perpetuo remaneant in familia, quod non poſſint, nec valeant hæredes, & ſubſtituti prædicti, & alij ex quauis cauſa vendere, & diſtrahere, aut etiam alienationis latiſſime ſumpto vocabulo alienare in totum, vel in parte d. Caſalia, vel bona ſtabilia, nec pro dote, nec pro qualibet cauſa; & ſi in contrarium fiet, ille qui contrauenit, etiam gratias, ſeu conceſſiones Apoſtolicas obtinendo &c. cadat à dictis Caſalibus, & bonis, & ab omni iure ſibi ſuper eis competen. Et licet Victoriæ Teſtatoris, ſeu fideicommittentis deſcendenti, ſicut & Iſifili, nec non Virginiæ licitum fuiſſet ex eo dotem ſibi conſtituere, huiuſmodi tamen facultas non erat ſimplex, & abſoluta, ſed duntaxat ſubſidiaria, quando ſcilicet bona libera tam Caroli eorum Patris, quã Cleriæ ſenioris matris prorſus deficerent, ad eos enim potius huiuſmodi onus antea ſpectabat, quam ad dictũ Franciſcum fideicommittentem Auum maternum; *iuxta text. in d. l. mulier, §. cum proponeretur. in fid. & in d. auth. res quæ,* & in iſtis terminis, loquentes de fideicommiſſis aſcendentium per lineam maternam, probant poſt alios *Peregr. de fideicom. art. 42. num. 46. verſ. & in ſubſidium, & ſequen.* Rota *deciſ. 837. par. 1. diverſ. & alii relati per Fuſar. de fideicom. q. 531. num. 105. verſ. idem eſt, & num. 168. verſ. ſed contra;* Cum autem in propoſito caſu conſtet; quod prædictus Carolus Pater eidem Victoriæ reliquit ſcuta 2000. pro dote, eademq. ſumma à d. Cleria matre fuerit confirmata, vt probat inſtrumentum celebratum ſub die 15. Iunij anni 1576. *in verſ. Item quia ibi, & cum dicta D. Victoria prætendat, ſe eſſe creditricem dictæ Virginiæ in ſumma ſcut. 2000. pro dote ſibi à D. Carolo eius Patre relicta, & à D. Clarice eius matre declarata;* Ac pariter conſtet, alia ſimilia ſcuta 2000. fuiſſe ſoluta d. Iſifili alteri eius ſorori nuptæ Comiti Io. Paulo de Caſtellis Nobili Bononien. vt in alio inſtrumento ſub die 23. Auguſti 1575. ibi, *Item acciò che l'egualità ſi oſſerui, hauendo la Sig. Iſifile riceuuto dalla Sig. Conteſſa ſcudi 2000. moneta in contanti per ſua dote, &c. ideo d. D. Comes Io. Paulus nomine quo ſupra &c.;* Nec non probetur, quod ad eandem Victoriam peruenerint ex bonis maternis, ſeu paternis, bona allodialia in Territorijs Plani Mileti, ac Petrellæ, quæ fuerunt per eam vendita ſcuta 2750. vt pariter probatur in inſtrumento venditionis ab ea factæ ſub die 26. Martij 1609. & vlterius quædam pars domus ad arcum Camigliani valoris ſcutor. 2566. eidem fideicommiſſario ſubiecta, vt Partes conueniunt, & admittitur in deciſionibus coram R.P.D. Royas; ac demũ tertia pars bonorum liberorum Cleriæ eius matris, vt probatur in ſupradicto inſtrumento ſub die 23. Auguſti 1575. ibi; *eſſendo che per mor-*

te

Digitized by Google

te della ſudetta Sig. Conteſſa ſua madre ſia fatto luogo alla ſucceſſione nelli beni del fideicommiſſo del detto Cap. Franceſco, per vigore del teſtamento, &c. & alla ſucceſſione della detta Sig. Conteſſa morta ab inteſtato, & infra, ibi, *dichiarando però, che in quanto alli beni della Sig. Conteſſa, ſi poſſono dividere anche le proprietà, per non eſſer obligati à fideicommiſſo*; Ex prædictis infertur, non potuiſſe Victoriam ſibi dotem conſtituere ſuper hoc Caſale, neque illud liberare à fideicommiſſo, ex ſupra deductis, cum, vltra dicta bona libera, ſit quoque habenda ratio vſufructus bonorum fideicommiſſariorum in dotem aſſignatorum; vt in terminis dixit *Rota in Bononien. fideicommiſſi, impreſſa poſt conſ. Gionagn. 99. nu. 47. lib. 1.* quæ omnia ſufficiebant pro eius dote congrua.

Nec quidquam facit, quod dicta bona exiſtentia in Territorijs Plani Mileti, & Petrellæ fuerint à Camera Apoſtolica recuperata, quæ illa poſſidebat vna cum feudo Plani Mileti, ſub prætextu quod eſſent dicto feudo annexa, & deuoluta ex capite lineæ maſculinæ finitæ, quia non ſubſiſtit, quod fuerint reſtituta vti annexa, & deuoluta, ſed probata allodialitate, & pertinentia ad Cleriam matrem, fuerunt reſtituta, vna cum fructibus depoſitatis, alias ſi fuiſſent feudalia, vti incorporata Cameræ non potuiſſent cedi, vel donari, etiam mediante pretio, reſiſtente Bulla ſan. mem. Pij V. 35. Ideo poſtquam fuerunt dimiſſa, & relaxata ipſis ſororibus, remanſerunt in hæreditate eorum Parentum.

Vlterius conſiderabant DD. quod de tempore, quo fuit contractum matrimonium, nempe de anno 1575. vigebat Conſtitutio 39. ſa. mem. Pij V. prohibitiua dotium excedentium ſummam ducatorum 4500. de carolenis, vt propterea etiam ex hoc capite non potuerit Victoria ſibi talem dotem conſtituere in vniuerſis bonis, & liberis, & fideicommiſſarijs, præſertim quia minorem dotem in bonis Parentum conſecutæ fuerunt Iſifilis ſoror nupta Comiti Io. Paulo Caſtello, & Virginia neptis. Nec ſubſiſtit reſponſio data, quod dictæ Conſtitutioni fuerit derogatum per Conſtitutionem Gregorij XIII. quia vti publicata anno 1588. non poteſt reſpicere tempus promiſſionis dotis, factæ anno 1575. quod attenditur, cum non retrotrahatur in præiudicium iuris alterius, ex *cap. fin. de Conſtit. Rot. deciſ. 174. num. 28. par. 6. recent.* Minuſque quod ex lapſu longiſſimi temporis cum obſeruantia præſumatur derogatio; lapſus enim temporis cum prætenſa obſeruantia, tollitur ex facto, cum matrimonium inter Aſcanium, & Victoriam diſſolutum fuerit morte Aſcanij anno 1593. adeo vt ceſſet lapſus temporis ſufficiens, dum non effluxerunt à die matrimonij vſque ad obitum viri 30. anni, ſed tantum anni 18. *Add. ad ſa. mem. Gregor. XV. deci. 534. num. 18. Rot. deciſ. 160. num. 6. parte 2. diuer. deciſ. 277. num. 5. par. 5. rec.*

coram

tiram bon.mem. Buccabella in Romana d[illegible]tionis 26. Iunii 1637. in Rocoana quarti dotalis 17. Iunii 1641. coram [illegible].me. Pirouano, & demum in deciſionibus factis *coram Eminentiſſ. D. Cardinale Panzirolo, & coram me in Romana quarti dotalis pro D. Eugenia Spinula*; Obſeruantia vero ceſſauit ex geminatis, & reiteratis actibus contrarijs, & præſertim ex præſeruatione fideicommiſſi inter eoſdem Aſcanium, & Victoriam Iugales, ac alias prædictas mulieres, facta in diuiſionibus inter eas ſecutis de bonis liberis in proprietate, & de bonis fideicommiſſarijs, quo ad vſum fructum tantum, ſalua proprietate vti ſubiecta fideicommiſſo, ex ſubſecutis enim declaratur qualis fuerit intentio partium in contractu præcedenti, *Mantic. de tacit. lib. 2. tit. 1. nu. 4. Surd. conſ. 527. nu. 10. Rot. deciſ. 26. num. 4. par. 3. recent.*

Quo vero ad voluntatem eiuſdem Victoriæ cōſignandi Caſale in dotem irreuocabiliter, aut cum ſua cauſa fideicommiſſi, voluntas cenſeri non debet diuiſa à poteſtate, cum ab ea reguletur; *cap. cum ſuper, de officio delegat. l. cum te, C. de donat. ante nupt. l. multum intereſt C. ſi quis alt. vel ſibi.* Bero. *conſ. 76. ſub num. 30. lib. 1. Rot. dec. 469. num. 1. par. 4. diuer.* atque ita, ſi ex ſupradictis propter exiſtentiam bonorum liberorum ſufficientium pro congrua dote, non potuit dari in dotem Caſale, de quo agitur, liberum à fideicommiſſo, cum remedium *Auth. res quæ*, ſit ſubſidiarium, vt in ea, & tradunt *Doct.* intrat præſumptio, quod Victoria grauata voluerit dicta bona dare in dotem cum eodem onere fideicommiſſi, cum quo poſſeſſionem acceperat in executionem Teſtamenti, bonaque diuiſerat cum ſororibus, præſente, & conſentiente Aſcanio viro, cui in dotem fuerunt aſſignata; *Pereg. conſ. 38. num 10. cum duobus ſeq. vol. 4.* Rota *deciſ. 427. num. 2. verſ. nec placuit Dominis parte 4. diuerſ.*

Quæ præſumptio comprobatur, & apertè conuincitur voluntas Victoriæ in inſtrumentis ſupra relatis, ex quibus apparet, quod Partes noluerunt derogare fideicommiſſo prædicto, neque bona ab illius diſpoſitione ſubtrahere, vt expreſsè fuit declaratum in dicto inſtrumento ſub die 23. Auguſti 1575. ibi, *Præmiſſa in primis proteſtatione, & in qualibet parte præſentis inſtrumenti repetita, quod per præſens inſtrumentum, & contenta in eo, non intendant modo aliquo præiudicare, neque contrauenire vinculis, & conditionibus fideicommiſſi per Capitaneum Salamonium facti, neque aliquorum proprietatem dicto fideicommiſſo ſubiectorum tangere, aut alias quomodolibet contrauenire, &c.* Idque apertius declararunt, quando, poſt ea omnia confecta, ſub die 13. Septembris 1582. preces vnanimiter Iſiſilis, & Victoria porrexerunt Gregorio XIII. in quibus, expoſito fideicommiſſo à dicto Franciſco ordinato cum prohibi-

hibi-

hibitione alienationis etiam ex cauſa dotis, eidem ſupplicarunt pro obtinenda licentia diuidendi Caſalia, aliaque bona eidem fideicommiſſo ſubiecta, non obſtante prohibitione Teſtatoris de non diuidendo proprietatem ſub pœna caducitatis, eamque obtinuerunt cum facultate etiam alienandi portiones ſibi obuenientes; & ſucceſſiue in executionem illius licentiæ facta fuit inter ſupradictas diuiſio. Ad hoc etiam multum faciunt Codicilli eiuſdem Victoriæ ſub diebus 10. Decembris 1608. & 24. Decembris 1609. in quibus diſponit de ſuis bonis liberis fauore hæredis, exceptis tamen bonis fideicommiſſarijs ſuorum Maiorum, inter quæ aderat dictum Caſale ſubiectum fideicommiſſo Franciſci Aui. Nec non declarationes factæ, tam per Io. Baptiſtam eius filium, quam per Carolum eius Nepotem, quod ſucceſſerant in Caſale, de quo agitur, vigore fideicommiſſi dicti Franciſci, ſic impediendo ſubhaſtationem, quam Cleria ſoror intentabat; Et Aduerſarij habentes cauſam à prædictis, tenentur approbare præfatas declarationes, & confeſſiones, vt dixit *Rota in Bonon. de Poetis poſt Giouagn. conſ. 36. num. 46. & 57. lib. 2.*

Præterea cum Victoria non dederit in dotem certam quantitatem ex fideicommiſſo, ſeu certa bona, ſed omnia, & quæcunque eius bona ad eam ſpectantia, vt ibi; *Tutta la ſua parte della caſa, e del Caſale, &c. e tutti, e qualſiuoglia altri beni, &c. crediti, frutti, animali, &c. à lei ſpettanti per qualſiuoglia cauſa, titolo, ò ſucceſſione &c.* vtique cenſetur ſibi conſtituiſſe dotem in omnibus ſuis bonis, cum eorum tamen oneribus, eo modo, quo erant penes ipſam Victoriam. *l. mulier bona 72. ff. de iur. dot. vbi Bart. & Bald. Chartar. deciſ. Ianuen. 34. num. 8. Giuil. in conſuet. Meſſan. cap. 9. gloſſ. 7. num. 4. Rota coram Burat. deciſ. 254. num. 2.* & ſic cum ſua cauſa, & onere fideicommiſſi; *Lancell. Gall. conſ. 29. nu. 27. Seraph. deciſ. 891. num. 3. Rota d. deciſ. 427. num. 2. par. 4. diuerſ.* fideicommiſſum enim onus eſt, ideoque tanquam onus alienum deducitur ad *text. in l. irritum. C. ad leg. falcid.* & probat *Fontan. de pact. nupt. clauſul. 8. gloſſ. 8. par. 11. num. 45. tom. 2.*

Cætera quæ dicuntur de prima tranſactione inita die 20. Maij 1575. inter Iſiſilem, & dictam Victoriam ſorores ante matrimonium, præſeruata in ſequentibus diuiſionibus, & de aſſignatione tertiæ partis Caſalium, & bonorum, cum clauſula pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunque ad liberam diſpoſitionem, non releuant; Tum quia, in parte diſpoſitiua contractus non legitur alia clauſula præter illam, pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunque, iuxta tamen mentem Teſtatoris, & tenorem Teſtamenti, quæ clauſula fuit etiam adiecta portioni Iſiſilis, & vnaquęque ſoror recognouit ſuam tertiam partem

pro

pro indiuiſo cum ceſſione iurium in forma; vnde remanet ſub fideicommiſſo, vt prius, nec illi cenſetur renuntiatum, præſertim ſtantibus illis verbis, iuxta mentem Teſtatoris, & tenorem Teſtamenti, & cæteris actibus, & diuiſionibus ſubſecutis, in quibus fuit ſemper dictum fideicommiſſum præſeruatum à victoria, cum proteſtatione non contraueniendi, præſente, & conſentiente Aſcanio marito; adeo vt ex hac obſeruantia colligi poſſit, noluiſſe ab initio alienare proprietatem irreuocabiliter, ſed cum ſua cauſa fideicommiſſi, quemadmodum plene fuit reſolutum coram *Buratt. deciſ. 89. per tot.* Tum etiam, quia ſupradictæ mulieres, etiam ſi voluiſſent remittere fideicommiſſum, & ab eius nexu liberare bona paterna, id tamen efficere non potuiſſent in præiudicium aliorum ſucceſſiue vocatorum; ex allegatis per *Fuſar. quæſt. 593. num. 50. verſ. declaratur ſeptimo, & Rota deciſ. 110. parte prima diuer.*

Et ex his DD. vtraque parte audita, cenſuerunt, confirmandam ſententiam in prima inſtantia latam per R.P.D. meum Carrillum, &c.

Digitized by Google